

Cvičenie 6 - FIRST, FOLLOW, Zásobníkové automaty

Ing. Viliam Hromada, PhD.

C-510
Ústav informatiky a matematiky
FEI STU

`viliam.hromada@stuba.sk`

FIRST príklad č. 1

Nech je daná redukovaná gramatika $G = (\{S, A, B, C\}, \{a, b, c\}, P, S)$ a pravidlá P :

$$S \rightarrow ABC \mid aSb$$

$$A \rightarrow aAb \mid c \mid C$$

$$B \rightarrow BabB \mid AA$$

$$C \rightarrow \varepsilon \mid baCab$$

V tejto gramatike $N_\varepsilon = \{S, A, B, C\}$. Aká je množina $FIRST(X)$ pre symboly gramatiky?

Množina *FIRST* - príklad

FIRST(X):

<i>FIRST</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Terminály:					<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Pravidlá $A \rightarrow a\alpha$	<i>a</i>	<i>a, c</i>		<i>b</i>			
Neterminály $A \in N_\epsilon$	ϵ	ϵ	ϵ	ϵ			
1. iterácia:	<i>c, b</i>	<i>b</i>	<i>a, b, c</i>				
2. iterácia:							
Celkom:	<i>a, b, c, ϵ</i>	<i>a, b, c, ϵ</i>	<i>a, b, c, ϵ</i>	<i>b, ϵ</i>			

FOLLOW príklad č. 1

Nech je daná redukovaná gramatika $G = (\{S, A, B, C\}, \{a, b, c\}, P, S)$ a pravidlá P :

$$S \rightarrow ABC \mid aSb$$

$$A \rightarrow aAb \mid c \mid C$$

$$B \rightarrow BabB \mid AA$$

$$C \rightarrow \varepsilon \mid baCab$$

Už vieme, že:

$$FIRST(S) = \{\varepsilon, a, b, c\}$$

$$FIRST(A) = \{\varepsilon, a, b, c\}$$

$$FIRST(B) = \{\varepsilon, a, b, c\}$$

$$FIRST(C) = \{\varepsilon, b\}$$

Ako vyzerajú množiny *FOLLOW* pre neterminály gramatiky?

Množina FOLLOW

(podčiarknutý je neterminál, na základe ktorého je pravidlo aktuálne vyšetrované a zelenou farbou časť za príslušným neterminálom, t.j. na prednáške označená ako β)

(červenou sú označené terminály, ktoré sa už v danej množine nachádzajú)

FOLLOW	S	A	B	C	Dôvod
Počiatkový neterminál	ϵ				
1. iterácia:					
$S \rightarrow \underline{A}BC$		a, b, c			$a, b, c \in FIRST(BC)$
$S \rightarrow \underline{A}BC$		ϵ			$\epsilon \in FIRST(BC)$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(A)$
$S \rightarrow \underline{A}BC$			b		$b \in FIRST(C)$
$S \rightarrow \underline{A}BC$			ϵ		$\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(B)$
$S \rightarrow \underline{ABC}\epsilon$				ϵ	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(C)$
$S \rightarrow a\underline{S}b$	b				$FIRST(b) = \{b\}$
$A \rightarrow a\underline{A}b$		b			$FIRST(b) = \{b\}$
$A \rightarrow \underline{C}\epsilon$				a, b, c, ϵ	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$B \rightarrow \underline{B}abB$			a		$FIRST(abB) = \{a\}$
$B \rightarrow \underline{B}abB\epsilon$			a, b, ϵ		$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(B)$
$B \rightarrow \underline{A}A$		a, b, c			$a, b, c \in FIRST(A)$
$B \rightarrow \underline{A}A$		a, b, ϵ			$\epsilon \in FIRST(A)$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(A)$
$B \rightarrow \underline{AA}\epsilon$		a, b, ϵ			$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(A)$
$C \rightarrow ba\underline{C}ab$				a	$FIRST(ab) = \{a\}$

Množina FOLLOW

(podčiarknutý je neterminál, na základe ktorého je pravidlo aktuálne vyšetrované a zelenou farbou časť za príslušným neterminálom)

(červenou sú označené terminály, ktoré sa už v danej množine nachádzajú)

FOLLOW	S	A	B	C	Dôvod
Po 1. iterácii	ϵ, b	a, b, c, ϵ	a, b, ϵ	a, b, c, ϵ	
2. iterácia:					
$S \rightarrow \underline{A}BC$ $S \rightarrow \underline{A}BC$		a, b, c ϵ, b			$a, b, c \in FIRST(BC)$ $\epsilon \in FIRST(BC)$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(A)$
$S \rightarrow \underline{A}BC$ $S \rightarrow \underline{A}BC$			b ϵ, b		$b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(B)$
$S \rightarrow \underline{ABC}\epsilon$				ϵ, b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(C)$
$S \rightarrow a\underline{S}b$	b				$FIRST(b) = \{b\}$
$A \rightarrow a\underline{A}b$		b			$FIRST(b) = \{b\}$
$A \rightarrow \underline{C}\epsilon$				a, b, c, ϵ	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$B \rightarrow \underline{B}abB$			a		$FIRST(abB) = \{a\}$
$B \rightarrow \underline{B}abB\epsilon$			a, b, ϵ		$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(B)$
$B \rightarrow \underline{A}A$ $B \rightarrow \underline{A}A$		a, b, c a, b, ϵ			$a, b, c \in FIRST(A)$ $\epsilon \in FIRST(A)$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(A)$
$B \rightarrow \underline{AA}\epsilon$		a, b, ϵ			$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(B) \subseteq FOLLOW(A)$
$C \rightarrow ba\underline{C}ab$				a	$FIRST(ab) = \{a\}$

Vidíme, že v druhej iterácii už nedošlo k nájdeniu nových symbolov, teda algoritmus končí a výsledok:

$$FOLLOW(S) = \{\varepsilon, b\}$$

$$FOLLOW(A) = \{\varepsilon, a, b, c\}$$

$$FOLLOW(B) = \{\varepsilon, a, b\}$$

$$FOLLOW(C) = \{\varepsilon, a, b, c\}$$

FIRST, FOLLOW příklad č. 2

Príklad:

Gramatika $G = (\{ \langle \text{program} \rangle, \langle \text{příkaz} \rangle, \langle \text{příkazy} \rangle \}, \{ \mathbf{begin}, \mathbf{end}, \mathbf{p}, ; \}, P, \langle \text{program} \rangle)$, pravidlá P :

$\langle \text{program} \rangle \rightarrow \mathbf{begin} \langle \text{příkazy} \rangle \mathbf{end}$

$\langle \text{příkazy} \rangle \rightarrow \langle \text{příkaz} \rangle \langle \text{příkazy} \rangle$

$\langle \text{příkazy} \rangle \rightarrow \varepsilon$

$\langle \text{příkaz} \rangle \rightarrow \mathbf{p};$

$\langle \text{příkaz} \rangle \rightarrow \mathbf{begin} \langle \text{příkazy} \rangle \mathbf{end}$

Určte množiny *FIRST* a *FOLLOW* pre elementy gramatiky.

<i>FIRST</i>	<program>	<príkazy>	<príkaz>	begin	end	p	;
Terminály:				begin	end	p	;
Pravidlá $A \rightarrow a\alpha$:	begin		p, begin				
$A \in N_\epsilon$		ϵ					
1. iterácia		p, begin					
2. iterácia							
Celkom:	begin	p, begin, ϵ	p, begin	begin	end	p	;

<i>FOLLOW</i>	<program>	<príkazy>	<príkaz>
Začiatkový symbol	ϵ		
1. iterácia <program> → begin <príkazy> end		end	
<príkazy> → <príkaz><príkazy>			p, begin, end
<príkazy> → <príkaz><príkazy>			
<príkaz> → begin <príkazy> end			
2. iterácia <program> → begin <príkazy> end			
<príkazy> → <príkaz><príkazy>			
<príkazy> → <príkaz><príkazy>			
<príkaz> → begin <príkazy> end			
Celkom:	ϵ	end	p, begin, end

FIRST, FOLLOW č. 3

Je daná redukovaná gramatika $G = (N, T, P, S)$. Zistite, ako vyzerá množina *FIRST* symbolov gramatiky, resp. *FOLLOW* neterminálov gramatiky. V gramatike $N = \{S, A, B, C\}$, $T = \{a, b, c\}$, S je počiatkový neterminál, pravidlá P :

- $S \rightarrow AbBB$
- $A \rightarrow CC \mid cSA$
- $B \rightarrow aCa \mid bb$
- $C \rightarrow \varepsilon \mid BC$

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny *FIRST* na základe aktuálne vyšetrovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

<i>FIRST</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Terminály:					<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Pravidlá $A \rightarrow a\alpha$:		<i>c</i>	<i>a, b</i>				
$A \in N_\epsilon$		ϵ		ϵ			
1. iterácia							
$S \rightarrow AbBB$	<i>c, b</i>						
$A \rightarrow CC$		ϵ					
$C \rightarrow BC$				<i>a, b</i>			

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny *FIRST* na základe aktuálne vyšetřovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

<i>FIRST</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Po 1. iterácii	<i>b, c</i>	<i>c, ε</i>	<i>a, b</i>	<i>a, b, ε</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
2. iterácia							
$S \rightarrow AbBB$	<i>c, b</i>						
$A \rightarrow CC$		<i>a, b, ε</i>					
$C \rightarrow BC$				<i>a, b</i>			

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny *FIRST* na základe aktuálne vyšetřovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

<i>FIRST</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Po 2. iterácii	<i>b, c</i>	<i>a, b, c, ε</i>	<i>a, b</i>	<i>a, b, ε</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
3. iterácia							
$S \rightarrow AbBB$	<i>a, c, b</i>						
$A \rightarrow CC$		<i>a, b, ε</i>					
$C \rightarrow BC$				<i>a, b</i>			

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny *FIRST* na základe aktuálne vyšetřovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

<i>FIRST</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Po 3. iterácii	<i>a, b, c</i>	<i>a, b, c, ε</i>	<i>a, b</i>	<i>a, b, ε</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
4. iterácia							
$S \rightarrow AbBB$	<i>a, c, b</i>						
$A \rightarrow CC$		<i>a, b, ε</i>					
$C \rightarrow BC$				<i>a, b</i>			

Vidíme, že v štvrtej iterácii sme nedostali žiaden nový symbol do žiadnej množiny *FIRST*, algoritmus teda končí.

Výsledné množiny *FIRST*:

1. $FIRST(S) = \{a, b, c\}$
2. $FIRST(A) = \{a, b, c, \varepsilon\}$
3. $FIRST(B) = \{a, b\}$
4. $FIRST(C) = \{a, b, \varepsilon\}$

Množina FOLLOW

(podčiarknutý je neterminál, na základe ktorého je pravidlo aktuálne vyšetované a zelenou farbou časť za príslušným neterminálom)

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny FOLLOW na základe aktuálne vyšetovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

FOLLOW	S	A	B	C	Dôvod
Počiatkový neterminál	ϵ				
1. iterácia:					
$S \rightarrow \underline{A}bBB$		b			$FIRST(bBB) = \{b\}$
$S \rightarrow Ab\underline{B}B$			a, b		$FIRST(B) = \{a, b\}$
$S \rightarrow AbBB\underline{\epsilon}$			ϵ		$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(B)$
$A \rightarrow \underline{C}C$				a, b b	$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow CC\underline{\epsilon}$				b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow c\underline{S}A$	a, b, c b				$a, b, c \in FIRST(A)$ $\epsilon \in FIRST(A)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(S)$
$A \rightarrow aS\underline{A}\epsilon$		b			$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(A)$
$B \rightarrow a\underline{C}a$			a		$FIRST(a) = \{a\}$
$C \rightarrow \underline{B}C$			a, b a, b		$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(B)$
$C \rightarrow BC\underline{\epsilon}$				a, b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(C)$

Množina FOLLOW

(podčiarknutý je neterminál, na základe ktorého je pravidlo aktuálne vyšetrované a zelenou farbou časť za príslušným neterminálom)

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny FOLLOW na základe aktuálne vyšetrovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

FOLLOW	S	A	B	C	Dôvod
Po 1. iterácii	ϵ, a, b, c	b	a, b, ϵ	a, b	
2. iterácia:					
$S \rightarrow \underline{A}bBB$		b			$FIRST(bBB) = \{b\}$
$S \rightarrow Ab\underline{B}B$			a, b		$FIRST(B) = \{a, b\}$
$S \rightarrow AbBB\underline{\epsilon}$			c, ϵ, a, b		$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(B)$
$A \rightarrow \underline{C}C$				a, b b	$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow CC\underline{\epsilon}$				b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow c\underline{S}A$	a, b, c b				$a, b, c \in FIRST(A)$ $\epsilon \in FIRST(A)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(S)$
$A \rightarrow aS\underline{A}\epsilon$		b			$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(A)$
$B \rightarrow a\underline{C}a$			a		$FIRST(a) = \{a\}$
$C \rightarrow \underline{B}C$			a, b a, b		$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(B)$
$C \rightarrow BC\underline{\epsilon}$				a, b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(C)$

Množina FOLLOW

(podčiarknutý je neterminál, na základe ktorého je pravidlo aktuálne vyšetované a zelenou farbou časť za príslušným neterminálom)

(červenou sú označené terminály, ktoré by mali byť pridané do príslušnej množiny FOLLOW na základe aktuálne vyšetovaného pravidla, ale už sa v danej množine nachádzajú)

FOLLOW	S	A	B	C	Dôvod
Po 2. iterácii	ϵ, a, b, c	b	a, b, c, ϵ	a, b	
3. iterácia:					
$S \rightarrow \underline{A}bBB$		b			$FIRST(bBB) = \{b\}$
$S \rightarrow Ab\underline{B}B$			a, b		$FIRST(B) = \{a, b\}$
$S \rightarrow AbBB\underline{\epsilon}$			ϵ, a, b, c		$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(S) \subseteq FOLLOW(B)$
$A \rightarrow \underline{C}C$				a, b b	$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow CC\underline{\epsilon}$				b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(C)$
$A \rightarrow c\underline{S}A$	a, b, c b				$a, b, c \in FIRST(A)$ $\epsilon \in FIRST(A)$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(S)$
$A \rightarrow aS\underline{A}\epsilon$		b			$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(A) \subseteq FOLLOW(A)$
$B \rightarrow a\underline{C}a$			a		$FIRST(a) = \{a\}$
$C \rightarrow \underline{B}C$			a, b a, b		$a, b \in FIRST(C)$ $\epsilon \in FIRST(C)$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(B)$
$C \rightarrow BC\underline{\epsilon}$				a, b	$FIRST(\epsilon) = \{\epsilon\}$ a teda $FOLLOW(C) \subseteq FOLLOW(C)$

Vidíme, že v tretej iterácii sme nedostali žiaden nový symbol do žiadnej množiny FOLLOW, algoritmus teda končí.

Výsledné množiny *FOLLOW*:

1. $FOLLOW(S) = \{\varepsilon, a, b, c\}$
2. $FOLLOW(A) = \{b\}$
3. $FOLLOW(B) = \{\varepsilon, a, b, c\}$
4. $FOLLOW(C) = \{a, b\}$

